

CHECKLIST PRO PŘÍPRAVU NA KONTROLU INSPEKTORÁTU PRÁCE

Pojem švarcsystém označuje situaci, kdy OSVČ – fyzická osoba s podnikatelem spolupracuje formálně na základě obchodní smlouvy, nicméně tato spolupráce je fakticky prováděna tak, že OSVČ je vůči podnikateli v postavení zaměstnance. Prvním krokem k tomu, jak se švarcsystému vyhnout, je [správně nastavit smlouvu, kterou s OSVČ uzavřete](#), a také správně nastavit celý proces spolupráce.

Dalším důležitým krokem je řádně se připravit na případnou kontrolu z inspektorátu práce. Pokud k Vám inspektoři zavítají, mohou mimo jiné vyslyšet osoby, které se vyskytují na Vašem pracovišti, včetně spolupracujících OSVČ. Obvyklé dotazy inspektorů směřující na OSVČ pak obsahují pracovníprávní termíny, které mohou OSVČ při odpovídání na ně zmást, a Vám tak způsobit nepříjemné komplikace. Tento seznam obsahuje časté okruhy témat, na která se inspektoři zaměřují, a Vám tak pomůže OSVČ instruovat, jak se mají při kontrole zachovat. Berte však na vědomí, že připravené odpovědi jsou vzorové a nebudou tak vyhovovat automaticky všem formám spolupráce s OSVČ a nebudou pokrývat všechny nastalé situace.

1. Předmět činnosti

? Typové otázky: *Na jaké pozici pracujete? Na základě jaké smlouvy či dohody?*

☰ Správná odpověď: OSVČ **není na pracovní pozici, je nezávislým podnikatelem**, má uzavřenou obchodní smlouvu (např. rámcovou smlouvu o dílo, smlouvu o spolupráci), přičemž konkrétní rozsah činností je stanoven individuálními objednávkami, které si OSVČ s podnikatelem odsouhlasí.

2. Odměňování

? Typové otázky: *Jak je vysoká Vaše mzda? Kdy je Vám mzda vyplácena?*

☰ Správná odpověď: OSVČ nepobírá mzdu, dostává **odměnu dle smlouvy, a to na základě faktury**, kterou vystaví. Odměna by neměla být v každém měsíci stejně vysoká, ale měla by být **účtována projektově**, případně dle hodinové sazby. **OSVČ by měl také zdůraznit, že není omezen v poskytování svých služeb dalším subjektům.**

3. Práce přesčas, o víkendech a svátcích

? Typové otázky: *Dostáváte příplatek za práci přesčas/o víkendech/o svátcích?*

☰ Správná odpověď: OSVČ **nedostává příplatky**. Je na OSVČ, kdy si práci pro podnikatele rozvrhne, není to v jeho odměně reflektováno. V případech, kdy např. OSVČ nabídne expresní zpracování zakázky, může být jeho odměna navýšena, záleží ale vždy na konkrétní obchodní dohodě s podnikatelem.

4. Pracovní doba

? Typové otázky: *Jaká je Vaše pracovní doba? Kdo Vám rozvrhuje pracovní dobu? Jak vedete evidenci pracovní doby?*

☰ Správná odpověď: OSVČ **nemá nařízenou pracovní dobu** a pracuje v době dle svého uvážení. Docházku si zásadně nevede, pouze v případech, kdy je to nezbytné pro účely fakturace.

5. Místo výkonu práce

? Typové otázky: *Kde je Vaše pracoviště? V jaké době se musíte vyskytovat na pracovišti?*

☰ Správná odpověď: OSVČ může pracovat, kde uzná za vhodné, nemá povinnost být na pracovišti přítomen. Pokud má na Vašem pracovišti místo, **měl by jej mít pronajaté.**

6. Nadřízení/podřízení pracovníci

? Typové otázky: *Kdo je Váš nadřízený? Kdo kontroluje Vámi provedenou práci? Máte nějaké podřízené pracovníky?*

☺ Správná odpověď: OSVČ **není zařazen v zaměstnanecké struktuře**. Jím odvedenou práci na zakázkách **předává kontaktní osobě**, která s ním případné nedostatky a vady řeší v režimu reklamací. OSVČ nemá žádné podřízené zaměstnance v korporátní struktuře podnikatele.

7. Dovolená

? Typové otázky: *V jaké délce máte dovolenou? Kdo Vaši dovolenou schvaluje a jak dlouho dopředu?*

☺ Správná odpověď: OSVČ **nemá žádnou dovolenou**. V době, kdy dle smlouvy nevykonává práci, nedostává od podnikatele žádnou odměnu. Případná absence OSVČ **není ze strany podnikatele schvalována**, je pouze na rozhodnutí OSVČ (a obchodní dohodě s podnikatelem), kdy bude podnikateli dodávat své služby.

8. Absence

? Typové otázky: *Kdo schvaluje Vaši absenci?*

☺ Správná odpověď: **Absenci OSVČ nikdo neschvaluje**. OSVČ si rozvrhuje práci dle svého uvážení, pokud absenci hlásí, pak z např. z důvodu nezbytnosti posunutí termínů dodání konkrétní zakázky.

9. Pracovní prostředky

? Typové otázky: *Pracujete s vlastním vybavením? Komu patří vybavení, které při práci využíváte?*

☺ Správná odpověď: **OSVČ zásadně využívá vlastní vybavení**. Pokud využívá vybavení podnikatele, kterému dodává své služby, pak by to mělo být řádně odůvodněno. Za užívání vybavení podnikatele by měl OSVČ vždy **hradit nájemné**.

10. Zaměstnanecké benefity

? Typové otázky: *Jaké zaměstnanecké benefity můžete využívat?*

☺ Správná odpověď: OSVČ **nemá zaměstnanecké benefity**.

Při kontrole mohou zaznít i další dotazy, do seznamu jsme však vybrali ty nejčastější. Vedle [našeho checklistu pro správné nastavení smlouvy s OSVČ](#) Vám tento seznam může posloužit jako návod, jak s OSVČ spolupracovat tak, aby byli Vašimi obchodními partnery nejen „na papíře“, ale i ve skutečnosti.

Disclaimer:

Tento dokument je zpracován na základě platných právních předpisů a aktuální rozhodovací praxe soudů a správních úřadů ke dni 7. 6. 2024. Tento dokument neslouží jako konkrétní návod, není určen k tomu, aby poskytoval konkrétní instrukce nebo postupy. Dokument poskytuje pouze obecný návod k analýze právních vztahů. Pokud byste měli jakékoliv nejasnosti, spojte se s advokátní kanceláří. Tento checklist není právní službou ani právní službu nenahrazuje. Proto vylučujeme naši případnou povinnost hradit újmu, která by komukoliv použitím tohoto dokumentu vznikla. Použitím tohoto dokumentu se práva na náhradu takové případné újmy vzdáváte.